

NASA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male strari, a nesloga sve pokvari.“ Nar. Post

Godina VII.

U Trstu 16. Decembra 1876.

Broj 24.

Poziv na predplatu.

Posje sedam godina mi smo bili odlučili prekinuti izdavanje ovoga pučkoga lista, jedno što smo obterećeni dužnostmi svojega stališta, a drugo što radi neuredna plaćanja mnogih predbrojnikah moramo na koncu svake godine nazirati odakle čemo smotri trošak za zadnje mu brojewe,

Ali srdee nas je bolilo, ostaviti nas siromašni puk i bez ove malene utjehe, kojoj se je tu i tamo kao kruhu priučio. Toga radi smo nakanili uztrajati u nadi, da ćemo doiduće godine naći pouzdanije podpore.

U tu svrhu smo naumili List poljepšati i povećati tako, da će odsad unapred biti štampan na ljepšoj hartsiji, novimi slovi i mjesto dviju na tri velika stupa. Gledat ćemo, da mu bude i sadržaj što koristniji i zanimiviji, donasajući s jedne strane sve, što može unaprediti pučko blagostanje, a s druge dojavljajući obične svjetske novosti, koje kao da misle biti dojdće godine mnogo zanimivije od prošlih.

Ali, ako se naša dobra volja i neda omjeriti nego o naše rodoljublje, da bude ovaj List ipak ono, što mi želimo i što može i mora biti, molimo sve naše vredne domorodce, neka nam se i oni odazovu što većim brojem predbrojnikah, što točnjim plaćanjem predbrojbe i što češćim dojavljivanjem svega, što misle da nam može narodu koristiti. Samo tako će moći ovaj List obstojati te koristiti našoj narodnoj stvari, kojoj smo prama svojim silam dužni svih pomoći.

Da ugodimo mnogim predbrojnikom, naumismo u buduće stampati i svakojake oglase uz cenu, koja će biti od nove godine stalno i točno naznačena na svojem mjestu.

Ciena listu ostaje kao i dosada, naime 2 f. a za kmete 1 f. na godinu. Novci neka nam se šalju kroz poštarsku *Naznačnicu*, na kojoj se s kraja može napisati štogod tko želi. Komu List nedodje na dobu, neka ga *reklamuje* u otvorenu pismu, za koje se neplaća nikakva poštارина. Nапоследку молимо што улјудније, који нам још што дугују, нека нам то што прије пољу, да већ једном prestanemo новом предплатним намирити stare трошкове.

U Trstu 16 decembra 1876.

Uredničtvo.

Pogled po svetu.

II. Trestu 15. prosinca 1876.

I naši i ugarski ministri su se u ovo petnaest danah opetovanio sastajali i dogovarali, da se sporazumiju glede nove nagodbe med ovom i onom polovicom carstva, a naime glede Banke, ali da nisu u ničem uspjeli; jer magjarski ministri da neće da popuste, a naši da im nemogu da rieč drže, buduć u toj stvari većina carevinskoga vjeća proti njim. Tim se dakle ni danas nezna, kako će stvar svršiti. Ovaj put je tako zvani dualizam i silepcem oči otvorio, da vide, u kakvu je povratnu groznicu bacio carevinu tè ju, mjesto okriepio, priekomerno onejačao i oslabio. Nego i to je nečem dobro.

ćemu dobro.
U carevinskom se vieću vode sad govorio o proracunu. Tom
prilikom je onomadne vodja talijanske stranke u Dalmaciji, da
izkali svoje srđe nad sjajnom pobjom naše tamo stranke, pri-
govorio koješta. Namjestniku dalmatinskomu te črno težuje naše

u Dalmaciji stranke; ali ne samo što su drugi dalmatinski poslaniči pobili te prigovore, nego nisu već ni u samih ministralni našla ta naricanja blagovoljnih slušaočah, kao što je to bio običaj do sada. Po kojećem sudeć, bi reći, da će naše stvari okretnuti na bolje. A tomu nije najmanje doprinjelo i sadasjuće razvijanje izloženih stvarih, koje je razsvjetljilo mnogu tamnu glavu i omekšalo mnogo tvrdio srđe u svim Evroni, pa i kod nas. Nego da vidimo!

Što se pak tako tiče same iztočne stvari, ona se nalazi okolo na onom istom mjestu, na kojem se nalazila prije petnaest danah. Nego opet valja reći, da se je znatno razjasnila, na čemu treba najviše zahvaliti knezu Bismarku. On je naime onomadne držao govor u njemačkom parlamentu, u kojem je medju ostalimi stvarima rekao, da Njemačka u tom poslu stoji i hoće stajati uz Rusiju, svoju staru i vjernu saveznicu. S druge strane druge polovice prošloga mjeseca putovao je po Evropi od dvora do dvora engleski diplomat markiz Salisbury, pa da se je osvijedočio, ako Rusija i neima posyud iskrenih prijateljih, ipak da neima ni odvažnih neprijateljih, koji bi se za volju Engleske s njom počupali. Sad se taj gospodin nalazi u Carigradu, gdje se držao pripravnih sastanaka za konferenciju, što se ima isto tamo držati. Vele, da se rečenii gospodin i ruski poslanik Ignatijev češće vidaju i na samu dogovaranju, pak da su se uslijed toga u ovo par danah Engleska i Ruska znatno približile. Toga radi ima sad ljudi, koji tvrde, da će se sva ta stvar riešiti bez rata i krvi; jer da Engleska bez saveznika neće da vojuje proti Rusiji, a Turska da nemože. Nego ovo posljednje nevalja, jer ako Turska ima pasti, ona će partiti na bojnom polju. Ako ju pak misle samo pokrpiti, lakko da i ona neće biti prisiljena pak onda dobiti stvar sasvim drugo lice.

A da se Turska nemisli još seliti iz Evrope u Aziju, vidi se najbolje iz toga, što je ozbiljno nakanila podiciti svojim vjernim podanikom kršćenim i nekršćenim tako zvani ustav ili konstituciju, a to najviše za to, da zamaže slijepcima oči. U nečem su svi ustavovi jednaki, tako se n. p. i u Turskoj jamči poraba materinskog jezika u školi i uredu. Čulo se, da su htjeli ubiti Mitad-Pašu, a srušda Morata V. oteti i odvesti u Odesu il Atenu.

Dopisi

Iz nazinske občine svihšetkom novembra.

Talijanaši u našoj občini, naučeni pod prvašnjimi kapetani vladati po svojoj voljici, vrlo su se uzplahirili, kad su čuli, da je izabran zastupnik u Porečki Sabor g. kotarski kapetan, koji se najbrže nemisli pokoravati njihovoj volji. Od to doba čita se više puta u gdjejkoljih talijanskih novinah stogod proti njemu, proti činovnikom, proti svećenikom, dapače priete pedepsom i tamnicom za neko tobožnje nezakonitosti. Na činovnike psuju što su nekoj tuđinci i što najbrže da neće držati s prenapetnjacem u Saboru; na popove, jer ih je taj put više izabrano nego li prije i jer im je tim pokazao puk svoju privrženost. Sve pak što ti dopisnici pišu o nezakonitostih učionjenih u zadnjih izborih, govore s izkustva, oni su bo, koji su prije kupovali glase i u Pazinu i u Poreču, oni koji su predavalii listice za mnoge neprisutne birače ili čak za mrtve, kad su se birali povjerenici, oni, koji su trgali protivne listice, koji su pod pazuhom vodili ljude na birališće, a da im se nebi tko iznevjerio itd. Nu nevide oni svojih grieħah! Ta to su oni činili, da pokažu, koliko vriedi u Istri ta liepa rieč "sloboda", kojom se uvjek hvale, dok su kao turski paše vladali Istrom, nehotec ni znati, da ima ovđje mnogo više Slavenah nego li Talijanah.

lijanah.
Pod imenom slobode i prosvjete upeljali su u naše škole robovstvo duševno; hrvatske škole su skoro sve potalijančili u Istri, a da tako laglje spade jednom uboga Istra kao zrela hruška u krilo mačeve Italije. To su oni smjeli činiti negleđajući ni na naravni zakon ni na austrijski, i to pod imenom slobode.

Sada pak izginala je sloboda, jer su se umiesali u izbore i činovnici! sada neće moći Istra više onako cyasti košto do sada,

jer Bog zna hoće li pristati ti činovnici kao do sada, da se posveta izkorjeni slavenski živalj u Istri!

Vlada morala je već jednom uviditi te zle namiere naših protivnika, morala je uviditi, da u Saboru neduva nimalo duh austrijski; morala je uviditi, kako su nepravedni i licomerni, kad viču: tja s njemačkimi školami, a nam Slavenom nedaju nijedne hrvatske, vlada je moralna to sve uviditi i zaunzeti se za ubogu Istru!

Do sada nije ona za naše narodno oslobođenje ni koraka učinila, pak hoće li sada?

Toga neznam! te zato za sada nebranim ni nehvalim ni Petra ni Pavla, od onih kojih su izabrani od pučkih biratelja. Svaki od njih nek činom pokaže, ako je i tudi, da ipak zna i ima volje vršiti dužnosti, koje mu je puk povjerio. To će biti s jedne strane najbolji odgovor onim, koji proti njim pišu, a s druge bit će im narod ovaj zahvalan i naći će u njemu kod drugih prijatelja još veće podpore.

Iz Buzešćine.

Puno je već prošlo vremena, što se nije nitko oglasio u „Našoj Slogi“ iz ovih krajeva. Međutim se gradila i dogradila željezница, koja ako ne drugo, otvara našoj zemlji inozemni svjet, tjesnije spaja osobito nas s drugom braćom, i kako željezni obruc duge na bačvi, tako drži i ona Istru sve bolje našemu caru i našoj carovini. Dok se željezница gradila bilo je dosta dobitka za svakoga, komu se račilo rabiti dare božje, zdrav um i zdrave ruke. Ali takovih je malo kod nas, kako i po ostaloj Istri, ako izuzmeš Karnjelu. Bilo je kod nas vreme mnogo Furlanah i drugih stanovnika iz Italije, gdje mora biti velika nevolja, kad toliki išču kruha po tudem svetu. Sad su već otišli, pustili nam dosta smrada, a odnesli dosta novaca, koji bi bili mogli ostati kod nas, da nismo lieni i nemarni kao što jesmo. Ono malo naših ljudi, koji su si nešto zasluzili na željeznicu, da su pametni, lako bi im bilo prištediti koj forintić, da si pomognu, kad ih koja nevolja nadje. Ali većina njih nisu na to mislili, neg ludo zapravljali, ne-potrebno i sebi škodno. A sad? Sad joh i pomagaj: ljetina slabka, da slabija ne može, glad — strašna siba — nam prieti. U svoj Istri neima nevoljejega kraja od našega. Po drugih krajih ako i nisu svačesa nabrali, jesu barem nešto; ali na Buzešćini uprav ništa! Većina zemlje nam je težka, koja se egustne kad mnogo daždi, a kad suša pritisne, otrudi kao kamen, pak prieči sjemenu da se razvije i raste. A tako se uprav dogodilo ove godine. Sve do Petrove svaki božji dan silni daždi, tako da nije se moglo sijati za dobe niti opaviti na polju potrebna djela: zemlja kako ilovaca se egustila, onda ejeloga julija i augusta sunce ju tako peklo, da si mislio, sva kora zemlje nije drugo, nego jedna sama neprekidna velika opeka. Na mjestih silni i nagli daždi su odnesli svu zemlju sa svim što je u njoj raslo tako, da gdje si je danas gospodar gledao prilično liepo uzpjevajuće polje, sutra je našao pjesak i golo kamenje. Na nekojih mjestih je tako rila i drla silna voda, da je i brajde i manja stabla odnesla. Evo ti škode, ne za jednu samu, nego Bog zna za koliko godinah! Veliki i ne-prestani daždi su strašno škodili i livadama: od 10. junija do Petrove, sve livade pod Ročom, Humom, Buzetom, Sovinjakom i Crnicom bile su 16 puta pod vodom! Misli si sad, brate, kakova nam trava rasla! Kosili smo, dà, ali više neg sienom smo si sjenike napunili prahom i blatom! Ali da nebi veće, mala bi nam bila ova nevolja! Nu što je žalostnije, liepe livade su nam propale morda za vavjek. Na mjestih je voda nanesla na nje stotinu i stotinu koša pjeska i kamenja. A korito kud teče Mirna ricka i Bračana dere, od nanesena se kamenja tako uzdiglo, da će nam od sad napred svaki mali povodanj sjenokoše poplavati i travu poškoditi. — Neka dojde sad katastralna komisija, pak neka obajde tolika polja i livade, poškodovanu od silne vode, za siguro neće zapisati u prvi red sva ona polja i sve one livade, koje su od nekada tako zapisane. Da to učini, ako je ikada, zaista sada bi si poštano zasluzila mastnu dietu. Ali lako gospodi, koja nepoznaju, i malo mare da poznaju tolike naše nevolje. A nam? Joh! Čim ćemo evo preko duge zime krmiti našu liepu živinčad? Čim ćemo sebe braniti? Čim se odjevati? Odkud nam novci, da cesarsku štivru, da težke komunske adicionele i one još teže pokrajinske platimo?! Strašne su to misli za tužnoga kuće gospodara! Da je kmet bez vjere i straha božjega, kako su nekoji gradjani, sdyvojio bi, pak se otrova, ili ustreljio ili objesio; ali naš kmet Boga vjeruje i boji se Ga, pak i Bog neće ga zapustiti. Što sam napisao ove stvari, to sam učinio zato da se potuži nevoljna Buzešćina drugim manje nevoljnijim krajevima, pak i vlada da naredi da se usmiljenije tjeru od nas štivru i druga plaćila, a osobito to molimo za one adicionele, koje moramo plaćati za one izgubljene ure nekoristnim govorenjem Vidušića i drugih doktorah u porečkom saboru, kako nam je znao i lepo raztumačit Luka u zadnjih brojevih „Naše Sloga“!

Nešto o tovljenju (pitaju) krmakah.

Sastavio Nikola Vežić, provodnik.

Od sve domaće živine, svinče se najprije i najbrže ugoji i najviše gospodaru hasue (koristi) daje. Ali da se krmče dobro ugoji, tada je gospodar dužan nastojati iz petnih žilah, da isto što bolje hrani i njeguje.

Nu prije nego počneš tovit krmče, tada trebaš da ponino prosudiš: koliko ih utoviti možeš, zatim treba i to promisliti: što se laglje i bolje prodaje, da li slanina ili na pol utovljen krmak?

Kadkada je veći dobitak na pol utoviti praseca, jerbo tovljenje trećinu manje traje, bez manje je pogibelji a obično brža i sigurnija je prodaja. Zato opet velim: gledaj na korist te čini onako, kako domaće okolnosti dopušcaju.

Tamo n. p., gdje se više traži ukusno meso, izbiraju se svinje, koje su stare od $1\frac{1}{2}$ godine, jer se izmedju ovih godina svinje brzo razvijaju, dočim pako tamo, gdje se traži slanina i mast, ondje se izbiraju veće svinje i to počamši od $1\frac{1}{2}$ pak dalje...

Ali je sve ovo odvisno od toga: da li je svinče zdravo i kako je staro, zatim vremenom godišnjim kako se iste odgojavaju, dalje o brani: kakovom se hranom brane i napokon o samoj njegi.

A sad čuj dalje:

Svi zdravi krmci, mlađi i stari, mogu se na pol ili sasvim izpitati, pače od krmčeta još jednu godinu ne staroga može se dobiti 6 palaca debela slanina.

Svjete štetine krmci, nit su zdravi, nit se mogu dobro utoviti. Krmčići se obično na pol tove, a praseci sasvim.

Preko 3 godine stari krmak imade već tvrdo meso, te nevalja na pol utovljen.

Nerast i prasica moraju se prije izkopiti nego li se tove, inače bo se ne bi udebljali, a nerast imao bi neugodno, smrdljivo meso i slaninu i to s toga, što prirodi nagon ne da tovit istom s razloga opet toga, što prouzrokuje gubitak branečih sastojina.

Kad se svinje na dobrej paši u šumi, u žiru (osobito hrvatovom, jer svinče od njega dobije čvrsto slanino), ili dragdje pasu, većinom se na pol izpitaju, pače više, te se lasuo već iz paše produju, hoćemo li jih pako za slaninu imati, morat ćemo jih kod kuće sa kukuruzom, krumpirovom, bučanom itd. ili drugom hranom tovit.

Kad se krmci tove, zatvore se u svinjac (kotac) te se redje izpuštaju, po jedan, po dva zatvore se u jedan. U svinjcu mora biti dobro nastrajeno, ponešto mračno, da radje leže i jače se debele.

Početkom daje se pitancem redja i slabija hrana, vremenom gušća, te napokon najbolja: raž, kukuruz, ječam itd. ili štrogodj drugo.

Na nekojih mjestih daje se svinjam mrkva, te jim se onda ta hrana načini podosta mokra. Ćetiri do pet putih hraniti na dan, bit će dosta. Ovdje te, mili moj poljodjelče, osobito opozorujem, da se točno branjenja svinja drži; i to ćeš najbolje učiniti, ako svinje branis na četiri puta i to: u 5 sati u jutro, zatim u 10 sati prije podne, dalje u 3 poslike podne i napokon u 8 na večer; obrok ima bit tolik koliko na jedanput može svinje pojesti. Takodjer te upozorujem i na tu opazku, da poslike, kad se je svinče najelo, trebaš da umah korito osnažiš i uvjek čisto držiš.

Prvih 6 ili 7 tjedanah, jedu vele rado i mnogo, poslije manje, a napokon sasvim malo. Na pol se tove za 8 ili 12 tjedanah a sasvim za 15—18.

Gdjekoji gospodari hrane svoje pitance sa sirovom hranom, gdjekoji kuhanom.

Ja sam više godišnjim izkustvom izkusio, da svinče, koje je hranjeno sa kuhanom hranom jest bolje debelo nego ono, koje je sa nekuhanom: jer kuhanu hrana radje prelazi u meso i u mast; pa zato svesrdno preporučam kuhanu hrani!

Kad se pitancem daje: kukuruz, raž i tako dalje, to se prije ima namoći s razloga, da bude tečnije. Vrnuća kuhanu hrana je vele škodljiva.

Krmci se mogu svako godišnje doba toviti; ipak počamši od sv. Mihovila je (29. rujna) najshodnije zato vrieme, budući tada pitanje upotrijebimo, pa jer je tada za oto i više vremena.

Prve tjedne se tovljenje krmakab najviše poznaje; tada rastu pitanjem, treba prije i poslije tovljenja krmke izvagli i vidjet će koliko utovljen teži (važe), koliko vriedi, koliko stoji pitanje i kolik daje sav dobitak?

Nemogu zaključiti ovo nekoliko riječi, da ne preporučim što makah i svinjčah (koteah); jer čistoča vele djeluje na brz ugoj (svinice), zato će najbolje biti, ako je najniža toplina kotca $6-12^{\circ}$ R.

S toga je vele koristno, da se svinjac u zimi sa slamom zaštiti, bilo to sirkovnjacom, kukuruznicom itd. da sjever i bura

Pri koncu mi je reći, da je ovaj člančić iz dosta prilična izkustva pisan; pa zato ga svesrdno preporučam našim vrednim poljodjelcima na praktično izvršavanje.

Na Vukšin-Šipku mjeseca studenog 1876.

(Pucki Pr.)

Koliko puta ćemo na dan marvu krmiti.

Piše A. Benšić.

Kada bi živila sama sebi krme tražila, učinila bi to onda, kad ogladni i jila bi dotle, dok se zasiti. Al ona nebi čekala na podne ni na večer, već bi po više putah na dan potražila sebi okriče. Prilagoditi se u svemu naravi jest naša dužnost, jer narav sve vrlo dobro proračuna, svaki pojav u njoj ima svoj uzrok ako mi za njega i neznamo. Toga radi lasno je svakomu uvidjeti, da nije dovoljno dva ili tri put na dan nametati krmu pred stoku. Tko hoće da marljivo živilu uzgaja, taj ju krmi pet putah na dan, naime u jutro, o podne i u večer, pa k tomu još dva puta, medju jutrom i podnevom i među podnevom i vočerom. Istina je da su ona tri glavna obroka, kod kojih se i muze. Pet putab na dan krmiti je vrlo koristno, jer živilice najviše u tri sata probavi primljenu krmu i usiše od nje sok. Porcijs se dadu manje; pa ako je i slabija krma, jer je dobro probavljena, bolje djeluje na svaku živilicu: pa krave više daju mlička, neko li se nadati bilo. Promislimo još ovo:

1. Čeka li krava od obroka na obrok punih šest sati i još duže, dok joj se opet doneće siena to jede odviš lakomo, te si može, ako se napuhne, naškoditi. Moće li se zelena krma samo u tri porcije, da se zasiti, to dodje naravno na jednu porciju odviše, što je kod djeteline dakako pogibeljno. Stoga valja pet putah na dan krmiti u manjih porcijah. I manji glad, i manje porcije ukloniti će od marve mnogo pogibelji od djeteline.

2. Još je jedan slučaj, koji nam kaže da je nuždno dnevno krmu u više porcijah podieliti a to je onda, kada se blago slabom krmom a u znatnijoj množini krmi. Ako se samo tri puta želudac natrpa takovom slabom i neznatnom krmom, to ona pre malo hrani a stoga je bolje i probitačnije marvu češće od tri puta krmiti, jerbo se tako bolje ugoji i laglje probavlja a i neostane tako lakošta u jaslibi.

Da marva ljubi češće krmljenje i da lašnje probavlja, čim manje hrane na jedanput pojede, dokazuje, što ustaje i nemiruje, kad se krmom samo za po sata zakašni. Jedini prigovor će načijen gospodar, jer će brzo reći da pet putab krmiti marvu više truda stoji. Al je onda i on nevredan gospodar nevredne marve.

FRANJIVA I JURINA.

Fr. Jesi li čul, da se na Pazinščini kuje neki protest proti jednomu tamo izboru?

Ju. To je moguće, jer se to u svetu više puti dogadja po izborih.

Fr. A ta protest da nosi od kuće do kuće za podpis president pazinskog tovarskoga društva?

Ju. To mora biti težko breme, kad se tu boće i tovarska pomoć!

Fr. A jesi li čul, da tu pomaže i neki, ki je glasoval za onoga, proti komu se protest podpisuje?

Ju. I to mora biti baš mužko lice!

Fr. A znaš li, da zač on to čini?

Ju. Zač?

Fr. Jer da mu sad trube, da se je dal podkupit; a on veli da ni, nego da je bil prošen.

Ju. A je li?

Fr. Dragi ti, ono je čakulon!

Ju. Dakle kako je to, da se je izneveril svojemu stadi?

Fr. Kad je videl, da svi glasujn za onoga, proti komu on sad podpise skuplju, a njegov principal da je pobegnul da ne-pukne od jada, obrnul je tabar po vetrn, pa glasoval i on s većinom.

Ju. Pak?

Fr. Pak sad da ga proklinju neki Šarenjaki i neki gladni ščavuni....

Ju. Zač?

Fr. Jer da su se nadali dobru obedu, ako predobe, a ono su se žedni i gladni doma vratili.

Ju. Not, morebit će jim to za drugi put koristit.

Fr. Mislim i ja, kad već najzad vide, s kakovimi ljudi imaju posla!

LIEP PRIMER.

Francuzko ministarstvo za poljodjelstvo naredilo je, da se u svakoj šumi, bila ona državna, občinska ili privatna, metne slijedeći napis:

Ministarstvo za poljodjelstvo.

Ova je križaljka pod zaštitom zdrava razuma i narodne časti:

Jež

brani se miševi, puževi, crvi, to životinjam, koje veoma škode poljodjelstvu:

Ne ubijajte ježa.

Žaburina

koristna je poljodjelstvu. Utamani 20-30 zareznikah (školjivih živinicah) u jedan sat:

Ne ubijajte žaburinah.

Krt

uništjuje crve, štruke, zareznike školjive poljodjetstvu. Ona se uehrani biljem (zelenjem):

Ne ubijajte krtu.

Hrušt (vrst kebra)

najpoglavitiji neprijatelj poljodjelstva, nese do 100 jajah.

Ne štedite (nešparajte) hrušta.

Ptice.

Svako okružje izgubi na godinu po koji milijun sbog samih zareznika. Jedine ptice kadre su da jib utamaue (satara): ptice utamanjuju zareznike, te su veoma koristne poljodjelstvu.

Djeco, štedite pticiju gnjezda.

Za svako 500 mrtvih glavah mrtvih hrušta predanih šumarском čuvaru, dati će se 25 centesimih.

Neukû Nauka.

Dobar kruh. Gospodarice pripovijedaju više puti jedna drugoj, da je ova ili ona osobito srećna kod početnja kruha, jer dobiva iz istoga brašna (muke) krasne blebove, gdjeeno druga je od njega dobila netečni ili gnječavi kruh: mora dakle znati kakvo otajstvo, kojim si osigurava dobrotu svoga kruha. Mi ćemo ovđe odkriti tu tajnu pomoći, o kojoj visi vrsnoća kruha, dakako ako je brašno inače posve suho. Sva tajaoa se u tom sastoji, što ona sretna gospodarica svoje brašno barem tri puta prosije prije nego ga zamiesi čim češće to uradi, tim bolje. Svakto će se začuditi ovonom naputku i žapitati, kako bi to često prosijavanje brašna hasniti moglo? Stvar je posve jednostavna. Nečistoća se, istina već prvim prosijanjem ukloni (odaleći) iz brašna; nu višekratnim prosijavanjem napije se svaka drobitinica brašna dovoljno zraka, pa toga joj prieko treba, da može tjesto od njega posvema kisnuti o tom pak vesi ponajviše dobrota kruha. Dapače i poslije kisnuća ostane u tjestu puno zraka, i ovaj je onda uzrok da se kruh liepo razabere, to jest da je pun sitnih mješuričića ili šupljinicah, koje se pojaveju, kad se kruh peče. Ako u tjestu ne ima dovoljna zraka, kruh postaje gnječav, to jest ne ima onih šupljinicah, pa takov kruh ne samo što ne ide u tek, nego i hadi zdravljju, jer ga želudac ne može prokubati.

* * *

Dobro crnilo iliti tinta pravi se ovako: Uzmi 8 lotah šiškavilici galvičića, stuci je na debelo i u pokritoj posudi izloži za dva ili tri dana na sunce ili na toplu peć. Uzmi za tim jedan vrč (bokac) vode daždjevice (kišnice) il potočnice sa 3 lota gume (gumi arabicum), smješaj sve ukup i opet pusti za dva ili tri dana. Dodataj tomu 4 lota zelena vitriola i pol lota galuna (alauna), oboje stuceo. Dolij napokon pol vrča dobra octa (kiseline) i postavi sve na toplo mjesto. Dobro će učiniti, da svu tu smiesi više puti smješaš, a kad se gnječavina slegla na dno, iztoči crnilo. Ako ti drago, naliđ na ostalu smiesi još jedan vrč daždjevice, smješaj većkrat, i dobit ćeš opet drugo crnilo, nesto slabije, ali ipak dobro.

* * *

Sol kao gnjivo. — Usled odredbe cislajtanskoga ministarstva proizvadja se u državnih solanah već od mjeseca svibnja neka osobita vrst soli, koja ima biti veoma dobro gnjivo i prodaje se 100 kilogramah po 1 for. 34 dvč. na mjestu.

Naši gospodari se zaisto čude te nemogu pojmiti kako to, da bi sol mogla na kakvu korist bilju biti. U istinu je sol veoma koristna, osobito lanu i konoplji. Spomenuli smo više puta sgodno, da imade u tlu rudnih čestica, koje su ustrojstvu bilja neobhodno potrebite, ali moraju korenjem u cievčice biljke doći; iste čestice se moraju prije u vodi raztopiti inače nebi mogle u biljku a tomu raztapanju pomaže najviše sol. Nu neka nitko ne-misli da bi se sol po tlu razsipala; nju rabe gospodari samo ponješanu sa stajskim gnojem i to po prilici 3 cente na jednu rat.

Različite vesti.

* Gradske izbore u Trstu dokončali se prošle nedjelje. Borba bila je žestoka kao nikad do sada, borile su se za uspjeh dve stranke, naime tako zvana naprednjačka i uzdržnjačka ili konservativna. Naprednjaci su predobili, ali će i uzdržnici imati u zastupstvu veliki broj svojih pristaša, jer su mnogi naprednjački bili i njihovi kandidati ili preporučenici. Naši Okoličani, negledeći nego svoju korist te radec na svoju ruku neodvisno od jednih i drugih, i ovaj su se put vrlo lijepo ponesli. Od šest zastupnika, što imaju birati, izabrali su jih pet, a za nekoliko glasova skoro i šestog po preporuci svojega političkoga društva „Jedinost“. Tim braća Slovenci i ovdje pokazuju, kako su se čestito probudili, te ustali na svoje vlastite noge.

* Riedka svjetkovina. Pišu nam iz Kastva, da će tamo po novoj godini dne 7. januara velezaslačni starac, presveti i prečasti gospodin Vjekoslav Vlah, kanonik i nadžupnik kastavski, svetkovati bogohvalnom službom božjom krasnu uspomenu, kad je prije pedeset godina, naime 1827., na taj isti dan služio svoju prvu svetu Misu. Presvj. i prečasti gospodin Vjekoslav Vlah rodio se u Kastvu dne 15. novembra 1803. godine od vrednih i vrlo štovanih roditelja. Otac mu bila je kancelar kod suda, što se onda nahodio u Kastvu, a njegovi predci od starine suđeci kastavski. Od iste obitelji bila je u staro vrijeme više kastavskih župnika i drugih vrednih svećenika. Presveti i prečasti gospodin Vjekoslav Vlah izuzeo je gimnaziju na Rieci, a filosofiju i bogoslovje u Gorici. Prva mu služba bila je u Trnovi, koja je u ono doba spadala pod tršćansku biskupiju, dočim sad spada pod ljubljansku. Iz Trnove bio je pozvan u biskupijsku kancelariju u Trst, odkud je isao u Skop. Bio je za tim suslijedice župnik u Kubedu i Pazinu, onda župnik i Preposit sustolne crkve u Kopru. Odtud 1848. godine dodje u Kastav svoje rodno mjesto, gdje od ono doba nastoji kao nadžupnik onu prostranu župu. Mnogo je godina bio takodjer školskim kotarskim nadzornikom, kojom ga je prilikom Nj. Veličanstvo Car odlikovao redom Franje Josipa radi osobitih zasluga, stečenih i u toj časti. Koliko mu na srdu leži i naš narodni napredak, vidi se iz toga, što je od njezina postanka brižljivi predstnik „Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri.“ Presvj. i prečasti gosp. Vj. Vlah je najstariji od petero braće, od kojih je jedan umro u Trstu savjetnikom prizivnog suda, drugi stanuje u Pazinu kao umirovljeni c. k. kotarski ličnik, a ostala dva žive s njim u Kastvu, jedan naime umirovljeni kanonik sborne crkve piranske, a drugi bila je više puti načelnik obćine kastavske. Od te obitelji bila je i barun Vlah znani predsjednik prizivnog suda u Zadru. Neka ga Bog zdrava i vesela živi još mnoga i mnoga ljeta!

* Naš Rendić ovih se danah u Firenci baš proslavio. Čitamo naime u dvih fiorentinskih listovih *L'Italia artistica* od dne 1. decembra t. g. broju 25. i *La Vedetta* od dne 30. novembra t. g. broju 335, da je bila tamo novembra mjeseca izložba kiparskih umjetnin, pak da je i naš Rendić izložio tri poprsja te, kako se čita u rečenih listovih, zatekao i zanjo umjetnički fiorentinski svjet. Naš je list premašen, da navedemo ona dva dosta dugačka članka na pohvalu i veliku čast Rendićevu, ali nemožemo da nespomenemo, kako se tu izrekoma veli, da je Rendić dika svoje hrvatske domovine i sve jugoslavenske zemlje. K tomu nam dolazi iz Italije novo slavje našega mladoga Krežme. A što se tih umjetnosti tiče, talijanski je sud ujakompetentniji u svoj Evropi; zato baš čestitamo i našim mladim umjetnicima i čitavomu našemu narodu.

* Provizorna pomoć duhovnikom bje i ove godine postavljena u proračun carevinskemu vičenju, te med ostalimi bje opredjeljeno goriskoj nadbiskupiji f. 8700, tršćanskoj f. 6168, za Istru f. 28,062.

* Brodarstvo. U 128 austrijskih lukah prošle je godine 1875., dojadrilo 50,853 broda, u sadržaju od 4,311,545 bačavah; odjadrilo je pako 50,687 brodovah, u sadržaju od 4,776,802 bač. — U grad Trst iste je godine dojadrilo 6616 brodovah na jadro, u sadržaju od 363,937 bač, i 1536 parobrodah u sadržaju od 639,977 bač., ukupno dakle 8152 broda u sadržaju od 1,003,914 bač. Od-

jadrilo pako što na jadra što na para 8201 brod u sadržaju od 1,009,335 bač.

* Odaslanstvo hrvatskih zastupnika, na čelu mu baron Zmajić, otišlo je 9. t. m. ugarskom ministru komunikacijah, radi reguliranja Kulpe, zidanja cestab, osilovanja magjarskoga jezika u hrvatske pošte itd.

* Stari Košut, pozvati slavenski izrod, sietio se opet svojih liepih danah za 1848. godine, pak je iz Italije pisao ovih danah Magjaram list, neka se zapisi u vragu, al samo neka stanu na put slavenskomu preporodu. Prestar si, čovječe, a tvoj narod preslab, da obnavigi hod toga novovjekoga orijaša!

* Bratinstvo med Turci i Magjari. Poznato je, da su turski sošte i časnici posebnim odaslanstvom, kojemu je bio na čelu Šecket-paša, magjarskom generalu Klapki uručili adresu u kojoj se zahvaljuju na izjavah prijateljstva magjarskoga naroda. Sada se doznaće, što je Klapka na adresu odgovorio. U svojem govoru rekao je Klapka, da je Magjaram dobro poznato, kada bi propala Turska, da bi propala i Ugarska. Magjari da se ne mogu uzdržati medju panslaveni i pangermani, a s toga da su pripravnji prolijevati svoju krv za tursku stvar. — Veliki odbor pešanskih djaka pozdravio je brzozajnim putem Klapku i carigradske sošte te je na novo očitovalo svoje sućuti prama Turskoj. Crn uvijem obraz!

* Iz Azije dolaze strahovite vesti, naime da je u Bengali biesnio takav vihar, te je poginulo 215 tisuća ljudi. U nekim krajevima da nije ostao nitko živ, nego da su zajedno propali ljudi i blago, a zemljiste da je uprav opustošeno od vjetra i vode. Neke otoke da je voda baš pokrila, a vjetar odnio bez tragova brodove, i koji su se jatili u lukah i koji su morem plovili. To je nevrieme!

NOVA SLIKA.

Izašla je u Beču velika i umjetnički izradjena slika

Srpske vojskovođe u srpsko-turskom ratu

Milan M. Obrenović IV. — Nikola I. Petrović-Njegoš.

Generali: M. G. Černjajev, Ranko Alimpić, Franjo Zah i Kosta S. Protić. — Vojvode: Petar Vukotić, Božo Petrović, Ilija Plamenac i Mašo Vrbica. — Obrštri (pukovnici): Horvatović, Orešković, Ilija Čolak-Antić, Teša Nikolić, Valdemar Beker, Milojko Lešjanin. — Oberslajtnanti (podpukovnici): Sava Grujić, Vlajković, Kosta Bučević, Gruja Mišković. — Major Paja Putnik i arhimandrit N. Dučić.

Slika ima 22 verno po fotografijama izradjena lika, sa grbom Srbije i Crne Gore.

Sliku je litografisao A. SUBERT.

Slika je 53 centimetra visoka a 90 centimetra široka.

Cena je sliči 1 f. 20 novč.

Naručbine se šalju na ovu adresu:

P. Janković, Wien, VIII. Piaristengasse N. 39.

Novci se šalju u plaćenom pismu, ili po poštanskoj naprtnici; kome je lakše, neka na *Korrespondenz-karti* javi, pa će mu se per *Nachnahme* poslati.

Prepodaveci, koji za gotov novac naruče najmanje 10 komada dobivaju komad po 1 for. i franco pošiljanje.

Cena ove velike i umjetnički izradjene slike tako je malena, da ju svako nabaviti može.

Bez ove slike nebi trebala da bude ni jedna obitelj, koja se interesuje za rat Srbije i Crne Gore sa turskom carevinom.

Ték Novacah polag Borse u Trstu

od 1.—15 Decembra 1876.

NOVCI

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Caraki dukati (čekini)	6.01	6.05	6.04	—	6.03	6.02	6.01	—	—	—	—	5.96	5.93	5.94	5.90	—
Zapoleoni	10.18	10.24	10.26	—	10.24	10.24	10.21	—	10.15	—	—	10.13	10.09	10.09	10.13	—
Lire Ingleske	—	—	—	—	12.87	—	—	—	12.75	—	—	12.15	12.04	12.70	12.74	—
Srebro prid (aggio)	114.50	113.75	115.50	—	115.65	115.10	115.50	—	114.25	—	—	115.15	110.25	117.25	118.—	—

A. Karabalć Vlastnik.

Izdavatelj i odgovorni urednik L. Testen,

Tisk. Sinovi K. Amati.